

анализированы особенности стоматологической патологии разных социальных групп лиц допризывного и призывающего возраста. Определены основные направления улучшения стоматологического здоровья молодёжи.

ANALYSIS OF STOMATOLOGYCAL HEALTH AMONG YOUNG PEOPLE AS MEDICAL AND SOCIAL CHARACTERISTIC OF PATIENT

I.V. Borysova

Data of stomatologycal observations of 943 pupils from state schools, 1665 students from technical schools and 385 students from universities of railway establishment system in Kiev city were given in this article. Features of stomatologycal pathologies of different social groups of the pre-conscription and conscription age were analyzed. Main ways of improvement of stomatologycal health of adolescence were defined.

УДК 613.955

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ТРИВАЛОСТІ КОНТАКТУ З ІГРАШКАМИ ДІТЕЙ, ЩО ВИХОВУЮТЬСЯ ВДОМА ТА У ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Платонова А.Г.¹, Яцковська Н.Я.¹, Шкарбан К.С.¹, Саснко Г.М.¹, Мартинюк Л.В.²

¹*ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзееева НАМН України», м. Київ*

²*Державний музей іграшок МОН України, м. Київ*

Серед матеріальних об'єктів, що оточують дитину від народження, особливе місце посідають іграшки. За умови системного підходу до формування асортименту іграшок, в тому числі і з урахуванням вікових особливостей розвитку дітей, вони стають повноцінним та безпечним компонентом предметно-ігрового розвивального оточення дитини.

Дії з іграшкою – перший вид гри, який виникає з ініціативи самої дитини у перші місяці її життя. Виникнення зорових, слухових, тактильних реакцій, намагання дитини торкнутися іграшки, втримати в руках, дослідити її властивості, оволодіти способами дій з предметами, поява повторних дій, як ознаки поступового пізнавального розвитку дитини, обов'язкові для нормального психічного та фізичного розвитку.

Вибір іграшки, як засобу виховання ґрунтуються на вікових особливостях дитини. На 1-му році життя іграшки повинні розвивати зорове і слухове сприйняття, голосові реакції, рухи, що дозволяють міняти положення тіла (сидати, вставати тощо). Малюк потребує брязкалець, сюжетних іграшок, рі-

зних за розміром, фактурою, кольором, а також дрібних іграшок (кубики, кільця), які сприяють формуванню ручних умінь. На другому році життя в предметному оточенні дитини домінують іграшки, які сприяють максимальному накопиченню сенсорного досвіду, розширенню уявлень про форму, колір, положення у просторі тощо.

У подальші роки дитина активніше пізнає оточуючий світ. У неї розвивається мова, удосконалюються рухи. У цьому віковому періоді необхідно використовувати різноманітніші і складніші іграшки (мозаїки, палички, кубики, будівельні матеріали, розвиваючі ігри).

У середньому дошкільному віці дитина переходить до справжньої ролевої гри (у «маму», «бабусю», «доктора» тощо). Розгортанню сюжетно-відображувальної гри сприяє раціональний підбір сюжетних іграшок, до яких традиційно відносять ляльок, фігури людей і тварин, у тому числі м'яконабивні, меблі, посуд, лялькові аксесуари, а також транспорт, техніку, споруди, образи яких є прототипними та реалістичними [1].

За даними Міністерства освіти і науки в Україні функціонує 15,3 тис. дошкільних навчальних закладів (далі ДНЗ) різних типів та форм власності. У них здобувають дошкільну освіту 1137,5 тис. дітей, що становить 56 відсотків від загальної кількості дітей від 1 до 6 років [2]. Ігрове середовище у дошкільному навчальному закладі (далі – ДНЗ) оснащується відповідно до наказу МОН України від 11.09.2002 №509 «Типового переліку обов'язкового обладнання, навчально-наочних посібників та іграшок у дошкільних навчальних закладах» [3]. Визначальними чинниками формування асортименту іграшок для дітей, що виховуються в домашніх умовах і не відвідують ДНД, є вподобання батьків щодо організації ігрової діяльності, а також переконання батьків щодо формування у їх нащадків етичних інстанцій та ціннісних орієнтирів [4,5]. Тобто батьки вибирають інформаційні та художні продукти і таким чином формують культурний простір дитини на різних етапах дошкільного дитинства.

Раніше було показано, що у 2012-2014 рр. в Україні відбулось зменшення охвату перевірками вітчизняних виробників та магазинів товарів для дітей у 8 разів; встановлених порушень збільшилось у 4 рази серед вітчизняних виробників та у 2 рази у торгівельної мережі [6]. Впродовж останніх трьох років за результатами здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду та контролю за показниками безпеки для здоров'я товарів дитячого вживку встановлено скоро-

чення лабораторних досліджень у 2,35 рази, а частка іграшок у сегменті товарів для дітей складає $65,55 \pm 1,43\%$ [7].

Метою роботи було здійснити порівняльну оцінку асортименту іграшок, які використовують в ігровій діяльності діти, що виховуються вдома, і тих, що відвідують дитячий навчальний заклад, та порівняти тривалість контакту дітей з іграшками.

Матеріали та методи. Для досягнення мети проведено анкетування вихователів 68 груп дошкільних закладів м. Києва та 126 батьків, діти яких виховуються вдома та не відвідують ДНЗ. Вік дітей 2,5-7 років.

Була розроблена анкета – опитувальник, яка дозволила визначити види іграшок з якими контактиують діти, середню тривалість безпосереднього контакту дітей з іграшками під час ігрової діяльності, розподіл іграшок, за функціональним призначенням та складом сировини. Опитування проводилось конфіденційно, передбачалось декілька варіантів відповідей.

Методи дослідження – соціологічні, математико-статистичні.

Результати були оброблені в електронних таблицях Excel за допомогою методик варіаційної статистики [8].

Результати та обговорення. Аналіз результатів анкетування вихователів та батьків свідчить про те, що мають місце значні відмінності в асортименті іграшок, якими користуються під час ігрової діяльності діти дошкільного віку, що відвідують ДНЗ, та діти, які виховуються вдома (табл. 1).

Таблиця 1. Розподіл окремих видів іграшок в залежності від їх використання в ігровій діяльності дітьми різних вікових груп, що не відвідують та відвідують дошкільний навчальний заклад, %.

Види іграшок	Діти до 3 років		Діти 4-5 років		Діти 6-7 років	
	Не відвідують ДНЗ	Відвідують ДНЗ	Не відвідують ДНЗ	Відвідують ДНЗ	Не відвідують ДНЗ	Відвідують ДНЗ
Дерев'яні іграшки	$73,58 \pm 6,06^{o2,3}$	$100,00 \pm 0,79^{o1 o2}$	$50,00 \pm 7,07^{o1}$	$92,06 \pm 1,09^{o1 o1,3}$	$31,25 \pm 6,69^{o1}$	$100,00 \pm 1,11^{o1 o2}$
Іграшки з металу (конструктори)	$3,77 \pm 2,62$	$31,81 \pm 2,12^{o1 o2,3}$	$4,00 \pm 2,77$	$50,57 \pm 2,01^{o1 o1,3}$	$0,00 \pm 3,92$	$79,82 \pm 2,17^{o1 o2}$
Іграшки з пластмаси	$77,36 \pm 5,75$	$100,00 \pm 0,79^{o1}$	$80,00 \pm 5,66$	$100,00 \pm 0,62^{o1}$	$87,50 \pm 4,77$	$100,00 \pm 1,11^{o1}$
Іграшки з гуми (латексу)	$56,60 \pm 6,81$	$100,00 \pm 0,79^{o1 o2,3}$	$62,00 \pm 6,86^{o3}$	$70,66 \pm 1,83^{o1,3}$	$37,50 \pm 6,99^{o2}$	$85,38 \pm 1,91^{o1,2}$
М'яконабивні іграшки	$60,38 \pm 6,72$	$66,53 \pm 2,15^{o2,3}$	$66,00 \pm 6,70$	$87,20 \pm 1,35^{o1 o1,3}$	$62,50 \pm 6,99$	$91,81 \pm 1,48^{o1 o1,2}$

Види іграшок	Діти до 3 років		Діти 4-5 років		Діти 6-7 років	
	Не відвідують ДНЗ	Відвідують ДНЗ	Не відвідують ДНЗ	Відвідують ДНЗ	Не відвідують ДНЗ	Відвідують ДНЗ
Олівці, фломастери	62,26±6,66 ^{o2,3}	92,10±1,23 ^{#1 o2,3}	88,00±4,60 ^{o1}	100,00±0,62 ^{#1 o1}	100,0±7,40 ^{o1}	100,00±1,11 ^{o1}
Набори для дитячої творчості	71,70±6,19 ^{o2,3}	92,10±1,23 ^{#1 o2,3}	92,00±3,84 ^{o1}	100,00±0,62 ^{#1 o1}	100,00±7,4 ^{o1}	100,00±1,11 ^{o1}
Портативні пристрой для комп'ютерних ігор	32,08±6,41 ^{o2,3}	0,00±0,41 ^{#1}	72,00±6,35 ^{o1}	0,00±0,32 ^{#1}	75,00±6,25 ^{o1}	0,00±0,58 ^{#1}

Примітки:

1. – ^{#1} – відмінності вірогідні порівняно з кількістю дітей, що не відвідують дошкільний навчальний заклад ($\leq 0,05$);
2. – ^{o1} – відмінності вірогідні порівняно з кількістю дітей віком до 3 років ($p\leq 0,05$);
3. – ^{o2} – відмінності вірогідні порівняно з кількістю дітей віком 4-5 років ($p\leq 0,05$);
4. – ^{o3} – відмінності вірогідні порівняно з кількістю дітей віком 6-7 років ($p\leq 0,05$).

Не встановлено вірогідних відмінностей між часткою дітей до 3-х років з ДНЗ та тих, що виховуються вдома, по використанню в ігротерапевтичній діяльності м'яко набивних іграшок ($60,38\pm6,72\%$; $66,53\pm2,15\%$; $p\geq 0,05$); серед дітей 4-5 років по використанню іграшок з гуми ($62,00\pm6,86\%$; $70,66\pm1,83\%$; $p\geq 0,05$); серед дітей 6-7 років по використанню олівців, фломастерів та наборів для дитячої творчості ($100,00\pm7,4\%$; $100,00\pm1,1\%$; $p\geq 0,05$).

В ігротерапевтичній діяльності вихованців ДНЗ всіх вікових груп, дерев'яні іграшки використовуються майже у ста відсотках випадків, то тільки 73,58% дітей до 3 років, половина дітей в віці 4-5 років та третина 6-7 річних дітей, що виховуються вдома, мають іграшки даного виду ($p\leq 0,05$). Звертає на себе увагу той факт, що дошкільники, які виховуються вдома, майже не користуються іграшками з металу (конструкторами) на відміну від дітей, що відвідують ДНЗ, де кількість користувачів з віком збільшується від 31,81% (діти до 3 років) до 79,82% (діти 6-7 років) ($p\leq 0,05$). В той же час, ігрова діяльність лише 3,77% дітей молодшого та 4,00% середнього дошкільного віку, що не відвідують ДНЗ, пов'язана з металевими конструкторами, малюки 6-7 річного віку взагалі не використовують даний вид іграшок. Також вірогідно більша кількість дітей всіх досліджуваних груп, що виховується у дитячих закладах, на відміну від дітей, що не відвідують ДНЗ, спілкується з іграшками, виготовленими з пластикових полімерів в середньому на

18,48% ($p\leq 0,05$). Подібна закономірність спостерігається і при використанні іграшок з гуми. Винятком є лише діти вікового сегменту 4-5 років, однаковий відсоток яких, не залежно від того виховуються вони вдома або відвідують ДНЗ, використовують іграшки даного виду. Ігрова ж діяльність з гумовими іграшками дошкільнят двох інших досліджуваних вікових груп відбувається у вірогідно меншої кількості дітей, що виховуються вдома, порівняно з їх однолітками-вихованцями ДНЗ ($p\leq 0,05$). При цьому з віком кількість дітей, що використовують даний вид іграшок вірогідно зменшується ($p\leq 0,05$). Що стосується м'яко набивних іграшок, то серед дітей, які виховуються вдома, кількість тих, що залишають до гри даний вид іграшок, однакова в усіх вікових групах і майже не перевищує двох третин. Відсоток дітей, що спілкуються в ДНЗ з м'яко набивними іграшками, вірогідно зростає від молодшої до середньої і до старшої дошкільної групи ($p\leq 0,05$). Крім того, досліджена вірогідна відмінність кількості дітей 4-5 і 6-7 річного віку, які не відвідують дитячі заклади, і кількості дітей аналогічного віку, які виховуються в ДНЗ, що використовують в ігротерапевтичній діяльності даний вид іграшок ($p\leq 0,05$).

Із збільшенням віку дітей спостерігається збільшення кількості тих, хто користується олівцями, фломастерами та наборами для дитячої творчості як серед дошкільників, що виховуються вдома, так і вихованців ДНЗ ($p\leq 0,05$), і досягає 100% у дітей 6-7 років.

Вірогідно вищий відсоток дітей, що використовують даний вид продукції, серед відвідувачів ДНЗ молодшого та середнього дошкільного віку порівняно з їх однолітками, що виховуються вдома ($p \leq 0,05$), можливо пов'язати з тим, що за даними анкетування вихователів, заняття з малювання, ліплення, аплікації, конструкування починаються з дітьми двох-трирічного віку. Для малювання в молодшій групі використовують м'які олівці чорного, червоного, зеленого та синього кольорів, а у віці трьох-четирьох років дітям пропонують для роботи набори олівців з 6-ти кольорів. Діти старшого дошкільного віку користуються наборами олівців з 12-ти кольорів, фломастерами, кольоровою крейдою (в т.ч. і воскову), графітом, вугіллям, гелієвими ручками, пензлями та фарбами (спочатку гуашшю, в потім аквареллю), наборами для малювання піском. Для ліплення дітям

двох-трьох років пропонують глину або пластилін, в більш старшому віці перелік використовуваних матеріалів доповнюють пастами для моделювання та гіпсом. На заняттях з художньої праці дітям середнього та старшого дошкільного віку пропонують для роботи набори кольорового паперу, картон, тканину, тасьму, нитки (швейні, муляне, пряжа), клей ПВА тощо.

Встановлено, що діти до 7 років, які виховуються вдома, на відміну від дітей, які відвідують дошкільний навчальний заклад, широко зачленені до комп'ютерної ігрової діяльності, а портативні пристрої для комп'ютерних ігор використовують третина дітей віком до 3 років та 72-75% дітей 4-7 років.

Дані щодо тривалості використання дітьми впродовж доби іграшок вдома та в ДНЗ наведені в таблиці 2.

Таблиця 2. Тривалість використання різних видів іграшок в ігроВій діяльності дітьми різних вікових груп, що не відвідують та відвідують дошкільний навчальний заклад (години на добу).

Види іграшок	Діти до 3 років		Діти 4–5 років		Діти 6–7 років	
	Не відві- дують ДНЗ	Відвідують ДНЗ	Не відвіду- ють ДНЗ	Відвідують ДНЗ	Не відвіду- ють ДНЗ	Відвідують ДНЗ
Дерев'яні іграшки	0,96±0,09 ^{o3}	0,88±0,11 ^{#1}	0,89±0,04 ^{o3}	0,75±0,05 ^{#1}	1,60±0,20 ^{o1,2}	0,75±0,09 ^{#1}
Іграшки з металу (конструктори)	0,00±0,00 ^{o2}	0,15±0,04 ^{#1 o2,3}	0,17±0,04 ^{o1,3}	0,32±0,06 ^{#1 o1}	0,00±0,00 ^{o2}	0,56±0,10 ^{#1 o1}
Іграшки з пластмаси	1,51±0,12 ^{o2,3}	1,21±0,13	2,12±0,16 ^{o1}	1,54±0,11 ^{#1}	2,00±0,16 ^{o1}	1,38±0,11 ^{#1}
Іграшки з гуми (латексу)	1,12±0,09 ^{o2}	0,83±0,10 ^{#1}	1,75±0,14 ^{o1,3}	0,65±0,10 ^{#1}	1,17±0,13 ^{o2}	0,75±0,13 ^{#1}
М'яконабивні іграшки	1,03±0,09 ^{o2}	0,48±0,08 ^{#1 o3}	1,63±0,21 ^{o1,3}	0,69±0,07 ^{#1}	0,95±0,09 ^{o2}	0,76±0,09 ^{o1}
Олівці, фломастери	0,71±0,07 ^{o2,3}	0,62±0,08 ^{o2,3}	1,29±0,09 ^{o1}	1,22±0,06 ^{o1,3}	1,11±0,12 ^{o1}	1,50±0,19 ^{o1,2}
Набори для дитячої творчості	1,10±0,11 ^{o2,3}	0,71±0,09 ^{#1 o2,3}	1,65±0,10 ^{o1}	1,28±0,07 ^{#1 o1}	1,56±0,12 ^{o1}	1,59±0,06 ^{o1}
Портативні пристрої для комп'ютерних ігор	0,96±0,10 ^{o3}	0,00±0,00 ^{#1}	1,06±0,12 ^{o3}	0,00±0,00 ^{#1}	1,96±0,11 ^{o1,2}	0,00±0,00 ^{#1}

- Примітки: 1. – ^{#1} – відмінності вірогідні порівняно з тривалістю використання різних видів іграшок дітьми, що не відвідують дошкільний навчальний заклад ($\leq 0,05$);
 2. – ^{o1} – відмінності вірогідні порівняно з тривалістю використання різних видів іграшок дітьми до 3 років ($p \leq 0,05$);
 3. – ^{o2} – відмінності вірогідні порівняно з тривалістю використання різних видів іграшок дітьми віком 4-5 років ($p \leq 0,05$);
 4. – ^{o3} – відмінності вірогідні порівняно з тривалістю використання різних видів іграшок дітьми віком 6-7 років ($p \leq 0,05$).

Не встановлено вірогідних відмінностей між часткою вихованців ДНЗ та дітей, що виховуються вдома, по тривалості використання впродовж доби іграшок з пластmassи ($1,51\pm0,12$ годин; $1,21\pm0,13$; $p\geq0,05$) та олівців/фломастерів ($0,71\pm0,07$ годин; $0,62\pm0,08$; $p\geq0,05$) у віці до 3-х років; серед дітей 4-5 років по тривалості використання впродовж доби олівців, фломастерів ($1,29\pm0,09$ годин; $1,22\pm0,06$; $p\geq0,05$); серед дітей 6-7 років по тривалості використання впродовж доби м'яконабивних іграшок ($0,95\pm0,09$ годин; $0,76\pm0,09$; $p\geq0,05$), олівців, фломастерів ($1,11\pm0,12$ годин; $1,50\pm0,19$; $p\geq0,05$) та наборів для дитячої творчості ($1,56\pm0,12$ годин; $1,59\pm0,06$; $p\geq0,05$). Таким чином, між вихованцями ДНЗ та дітьми дошкільного віку, що виховуються вдома, не існує вірогідних відмінностей по тривалості використання впродовж доби олівців та фломастерів, а безпосередній контакт з організмом дітей складає від 0,62 до 1,50 годин щодня.

Виявлено, що вихованці ДНЗ молодшого та середнього дошкільного віку використовують іграшки з деревини, пластикових полімерів, латексу, м'яконабивні іграшки, набори для дитячої творчості вірогідно менший проміжок часу, ніж діти, що виховуються вдома ($p\leq0,05$). Натомість, для дітей 6-7

річного віку подібна закономірність зберігається тільки в тривалості використання дерев'яних, пластикових та гумових іграшок. Наприклад тривалість ігрової діяльності з м'яконабивними іграшками дітей до 3 років та дошкільнят 4-5 річного віку, що виховуються вдома, перевищує відповідний показник для їх однолітків, що відвідують ДНЗ, в першому випадку в 2,1 рази, а в другому – в 2,4 рази. Встановлена також довша на 0,39 годин на добу тривалість контакту вдома, ніж в навчальному закладі, з наборами для дитячої творчості у дітей до 3 років. Іграшками з гуми діти середнього дошкільного віку бавляться в ДНЗ в 2,7 рази коротший проміжок часу, ніж вдома.

Враховуючи той факт, що дошкільники, які виховуються вдома, майже не користуються іграшками з металу (конструкторами) на відміну від дітей, що відвідують ДНЗ, то і, відповідно, тривалість контакту з цим видом іграшок вірогідно вищий серед дітей-вихованців дитячих закладів ($p\leq0,05$).

Встановлено, що діти дошкільного, які виховуються вдома, на відміну від дітей, які відвідують ДНЗ, широко заличені до комп'ютерної ігрової діяльності, а тривалість ігрової діяльності складає 0,96 годин щодня для дітей до 3 років та 1,96 годин у дітей 6-7 років відповідно.

Висновки

1. Ігрове середовище у дошкільному навчальному закладі оснащується відповідно до наказу МОН України від 11.09.2002 №509 «Типового переліку обов'язкового обладнання, навчально-наочних посібників та іграшок у дошкільних навчальних закладах». Визначальними чинниками формування асортименту іграшок для дітей, що виховуються в домашніх умовах і не відвідують ДНЗ, є вподобання батьків щодо організації ігрової діяльності, а також переконання батьків щодо формування у їх нащадків етичних інстанцій та ціннісних орієнтирів.

2. Встановлені значні відмінності в асортименті іграшок, якими користуються під час ігрової діяльності діти дошкільного віку, що відвідують ДНЗ, та діти, які виховуються вдома: металевими іграшками та конструкторами вдома користується лише 3-4% дітей, а у ДНЗ 32-80% відповідно. Портативні пристрої для комп'ютерних ігор вдома використовує третина дітей віком до 3 років та 72-75% дітей 4-7 років, на відміну від вихованців ДНЗ ($p\leq0,05$).

3. Не встановлено вірогідних відмінностей між часткою дітей з ДНЗ та тих, що виховуються вдома, по використанню в ігровій діяльності м'яко набивних іграшок, іграшок з гуми, олівців, фломастерів та наборів для дитячої творчості ($p\geq0,05$).

4. Встановлені значні відмінності в тривалості використання різних видів іграшок впродовж доби дітьми, що відвідують ДНЗ, та дітьми, які виховуються вдома. Вихованці дитячих закладів віком до 5 років використовують іграшки з деревини, пластикових полімерів, латексу, м'яконабивні іграшки, набори для дитячої творчості вірогідно менший проміжок часу, ніж діти, що виховуються вдома ($p\leq0,05$). Для дітей 6-7 річного віку подібна закономірність зберігається тільки в тривалості використання дерев'яних, пластикових та гумових іграшок.

рність зберігається тільки в тривалості використання дерев'яних, пластикових та гумових іграшок ($p \leq 0,05$).

5. Не встановлено вірогідних відмінностей між часткою вихованців ДНЗ та дітей, що виховуються вдома, по тривалості використання впродовж доби іграшок з пластики, олівців/фломастерів у віці до 5 років; м'яконабивних іграшок, олівців, фломастерів та наборів для дитячої творчості у віці 6-7 років ($p \geq 0,05$). Доведено, що серед дитячого населення не існує вірогідних відмінностей щодо тривалості використання впродовж доби олівців та фломастерів, а безпосередній контакт з організмом дітей складає від 0,62 до 1,50 годин щодня.

6. Встановлені особливості щодо тривалості використання дітьми різних видів іграшок впродовж доби, в залежності від умов виховання та догляду та віку дозволяють визначити «групи ризику іграшок» щодо потенційної небезпеки для здоров'я дитячого населення.

ЛІТЕРАТУРА

- Підбір і використання іграшок для дітей раннього віку у дошкільних навчальних закладах. Методичні рекомендації // Практика управління закладом освіти. №2. 2006. С. 72-80.
- Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=educatson>
- Платонова А.Г., Яцковська Н.Я., Шкарбан К.С., Саєнко Г.М. Характеристика асортименту та тривалості контакту дітей з іграшками у дошкільному навчальному закладі // Гігієна населених місць. Зб. наук. праць. К., 2015. Вип.65. С. 218-226.
- Платонова А.Г., Яцковська Н.Я., Шкарбан К.С., Саєнко Г.М. Особливості пріоритетів батьків щодо вибору іграшок та тривалість їх використання дітьми різного віку // Гігієна населених місць. Зб. наук. праць. К., 2015. Вип. 66. С. 241-252.
- Платонова А.Г., Яцковская Н.Я., Шкарбан Е.С., Саенко Г.М. Игрушки в семье: ассортимент, приоритеты при выборе, продолжительность, частота и характер контакта // Вопросы школьной и университетской медицины и здоровья. №4. 2015. С. 50-51.
- Платонова А.Г., Сомова Т.Є. Результати державного санітарно-епідеміологічного нагляду за обігом товарів для дітей у 2012-2014 рр. // Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України: Збірка тез доповідей наук.-практ. конф. К., 2015. С. 106-108.
- Сомова Т.Є., Шкарбан К.С. Результати лабораторно-інструментального контролю товарів для дітей у 2012-2014 роках // Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України: Збірка тез доповідей наук.-практ. конф. К., 2015. С. 110-112.
- Антомонов М.Ю. Математическая обработка и анализ медико-биологических данных. К., 2006. 558 с.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТИ КОНТАКТА С ИГРУШКАМИ ДЕТЕЙ, ВОСПИТЫВАЮЩИХСЯ ДОМА И В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ УЧРЕЖДЕНИИ

Платонова А.Г., Яцковская Н.Я., Шкарбан Е.С., Саенко Г.М.

В результате опроса воспитателей 68 детских садов и 126 родителей семей, где воспитываются дети в возрасте 2,5-7 лет установлены статистически значимые различия в ассортименте игрушек: металлическими игрушками и конструкторами дома пользуется лишь 3-4% детей, а в ДОУ 32-80% ($p \leq 0,05$); компьютерные игры дома использует 1/3 детей в возрасте до 3 лет и 72-75% детей 4-7 лет ($p \leq 0,05$). Не установлено достоверных различий по использованию в игровой деятельности мягконабивных игрушек, игрушек из резины, карандашей, фломастеров и наборов для детского творчества ($p \geq 0,05$). Доказано статистически значимые различия в продолжительности использования игрушек течение суток детьми, посещающими ДОУ, и детьми, которые воспитываются дома. Воспитанники детских заведений в возрасте до 5 лет используют игрушки из дерева, пластиковых полимеров,

латекса, мягконабивной игрушки, наборы для детского творчества достоверно меньший промежуток времени, чем дети, которые воспитываются дома ($p\leq 0,05$). Для детей 6-7 летнего возраста подобная закономерность сохраняется только для деревянных, пластиковых и резиновых игрушек ($p\leq 0,05$). Не установлено достоверных различий по продолжительности использования в течение суток игрушек из пластмассы, карандашей/фломастеров у детей до 5 лет; мягконабивных игрушек, карандашей, фломастеров и наборов для детского творчества для детей 6-7 лет ($p\geq 0,05$). Доказано, что среди детского населения не существует достоверных различий по продолжительности использования в течение суток карандашей и фломастеров, а непосредственный контакт с организмом детей составляет от 0,62 до 1,50 часов ежедневно. Установленные особенности по продолжительности использования детьми различных видов игрушек в течение суток, в зависимости от условий воспитания, ухода, возраста позволяют определить «группы риска игрушек» по потенциальной опасности для здоровья детского населения.

COMPARATIVE EVALUATION PROLONGED CONTACT WITH THE CHILDREN'S TOY, RAISED AT HOME AND IN PRESCHOOL

A.G. Platonova, N.Ya. Yatskovskaya, E.S. Shkarban, H.M. Saenko

The survey of employees 68 kindergartens and 126 parents of families, where children aged 2,5-7 years established statistically significant differences in the range of toys: toys metal designers and home uses only 3-4% of children, and in pre-school 32-80% ($p\leq 0,05$); computer games at home uses 1/3 of children under 3 years old and 72-75% of children 4-7 years ($p\leq 0,05$). Not found significant differences in the use of toys in the play activity of the artificial fur, rubber toys, pencils, markers and kits for children's creativity ($p\geq 0,05$). Proved statistically significant differences in the duration of use of toys during the day the children who attend pre-school, and children who are educated at home. Pupils of children's institutions under the age of 5 years use of wood toys, plastic polymers, latex, myagkonabivnoy toys, sets for children's creativity significantly less time than children who are educated at home ($p\leq 0,05$). For children 6-7 years of age similar pattern persists only for wood, plastic and rubber toys ($p\leq 0,05$). Not found significant differences in the duration of use within a day of plastic toys, crayons / markers in children under 5 years of age; pile of toys, pencils, markers and kits for children's creativity in children 6-7 years old ($p\geq 0,05$). It is proved that among children there are no significant differences in duration of use within a day of pencils and felt-tip pens, and direct contact with the children's body is from 0.62 to 1.50 pm daily. Installed Features on the duration of use of various types of toys children during the day, depending on the conditions of education, care, allow us to determine the age of "risk group toys" on the potential health hazards of the child population.

УДК 613.6:613.96

ВПЛИВ ШКІДЛИВИХ ЧИННИКІВ МАЛОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ НА АДАПТАЦІЮ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДІВ

*Межибецька І.В., Тимошенко Л.В., Попов О.І., Попова Т.М.,
Ходаковська В.О., Бойко Л.Т., Семко Н.Г., Попова Т.О.*

Харківська медична академія післядипломної освіти, м. Харків

*Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, м. Київ
ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей і підлітків» НАМН України, м. Київ*

У суспільстві викликає занепокоєння погіршення стану здоров'я учнівської молоді. Педіатри та гігієністи дитинства спостеріга-

ють суттєве зниження рівня здоров'я абитурі-